

TUULA KASANEN KUVAT PIA INBERG

ELVI RANGELLIN *käännös kohti*
UNELMAA

Päätöksensä ryhtyä taiteilijaksi Elvi Rangell pani itsensä likoon monella tavalla. Hän ryhtyi opiskelemaan itseään monta kymmentä vuotta nuorempien ihmisten kanssa ja antautui koulussa kovaan kritiikkiin.

Miltä tuntuisi huomata kesken pitkää ja menestyksestä uraa, että haluaakin vaihtaa alaa? Palacen entinen toimitusjohtaja Elvi Rangell jätti liike-elämän ja kouluttautui taidemaalariksi vaiheessa, jossa monet lopettavat työnteon kokonaan.

Kolmen hengen ateljeessa on jännittynyt tunnelma. Naisilla on takanaan taidekoulun 120 opintoviikkoa, ja todistukset ammattiin johtavasta taidemaalarin tutkinnosta saadaan viikon kuluttua.

Yksi ateljeen vastakuoriutuneista taiteilijoista on **Elvi Rangell**, entisessä elämässään hotelli Palacen pitkäaikainen toimitusjohtaja. Hänestä lähtevä energia uuden edessä häikäisee ja mykistää. Hän melkein pyytelee anteeksi innostustaan. Takahuoneesta ilmestyy isokoisia töitä toinen toisensa perään.

– Taustasta lähtee kaikki, se on minulle tärkein. Olennaista ei ole niinkään se, mitä kuvassa on etualalla, vaan on nähtävä kauas, katsottava näkyvän taakse ja hiljennyttävä. Taiteilijat eivät mielellään selitä töitään, mutta minä voisin seistä työni edessä vaikka kuinka pitkään ja kertoa niistä, Elvi Rangell nauraa.

– Pidän **René Magritten** maailmasta. Hänen töissään kaikki näyttää ensin olevan oikein, mutta kun katsoo tarkemmin, mikään ei täsmää. Minunkin maailmani on sirpaleinen ja kummallinen, olen aina ollut outo.

Elvi Rangellin oma elämä on ollut hänen kuviensa kaltainen ainakin siinä mielessä, että jokin ei täsmännyt, jokin odotti taustalla jo

– Lapsenlapseni ymmärsivät taideopintoni parhaiten, heille se oli ihan luonnollista. Kun tulin kotiin ensimmäisen koulupäivän jälkeen, nämä pienet tiitiäiset juoksivat minua innoissaan vastaan ja kysyivät, mitä, mumu, olet tänään oppinut, Elvi Rangell kertoo.

”En ole koskaan ollut näin onnellinen”

pitkään. Yhteen tauluun hän on maalannut oman hahmonsansa, vain epämääräisen viittauksen ihmiseen, joka on vielä kesken.

– Valmistuin aikoinani Kauppakorkeakoulusta, joten valitsin alun perin ehkä väärin. Mutta nuorena ihmisellä ei ole vielä selkeää päämäärää, vaan hän alkaa vain tehdä jotakin. Siitä huolimatta olen nauttinut haasteista ja tehnyt jokaisen työn intohimoisesti.

– Ollessani vielä Palacen johtajana keskustelin kerran erään kirjailijan kanssa ihmisten haaveista ja unelmista. Lopulta tämä kirjailija kysyi, millaisia haaveita minulla on. Yllätin itseni vastaamalla, että haluaisin maalata. En ollut tietoisesti miettinyt sellaista ollenkaan, mutta jostakin alitajunnasta se vastaus tuli. Ehkä on niin, että kun sanoo haaveensa ääneen, se alkaa vähitellen toteutua, Elvi Rangell kertoo.

Miten päin paperi pannaan?

Elvi Rangell on tehnyt koko tähänastisen uransa liike-elämässä, toiminut ennen Palacea muun muassa Siar-nimisessä konsulttiyrityksessä, jolla oli toimistoja ympäri maailmaa. Joka kerta uuteen tehtävään pyydetessä hänen oli vaikea jättää entistä, koska häneen oli jo pienenä istutettu loppuun tekemisen tarve.

– Minulla on hyvin matriarkaallinen tausta. Äitini oli voimakas henkilö, ja äidinäidilläni oli tapana sanoa, että se, mikä on aloittamisen väärtti, on myös hyvin tekemisen väärtti.

Kun Palacen omistajat vaihtuivat, myös toimitusjohtaja vaihtui, mikä on Rangellista luonnollista. Parin kuukauden miettimisen jälkeen hän tiesi haluavansa elämänsä jotakin aivan uutta. Kun hän oli lukenut ystävänsä **Lenita Airiston** kirjan *Jatkoaika*, ääneen lausuttu unelma maalaamisesta alkoi tuntua mahdollisuudelta. Sekin olisi isoäidin sanoin ”hyvin tekemisen väärtti”.

Elvi Rangell lähti taiteen maailmaan omien sanojensa mukaan aivan miinuksilta, hän ei tiennyt alasta mitään. Koska kaikki varsinaiset taidekoulut olivat jo alkaneet, hän päätti aluksi lähteä Työväenopistoon piirtämään elävää mallia.

– Kun ostin ensimmäisiä hiiliä, minulta kysyttiin, tarvitsenko poltettuja vai puristettuja. Minulla ei ollut aavistustakaan, mikä ero niillä oli, mutta kysellessä se selvisi. Tunnilla kokeilin salaa vierustoverini paperia tietääkseni, miten päin paperi kiinnitetään alustansa, piirretäänkö kiiltävälle vai karkealle puolelle. Olin kuitenkin yllättyneet, että ensimmäinen piirustukseni onnistui jotenkuten. Tosin olin tehnyt kaunisvartaloisesta työstä punkeron, mutta hahmo näytti ihmiseltä.

Päiväkouluihin oli vaikea päästä, mutta koska Elvi Rangell menee aina 150-prosenttisesti valitsemaansa suuntaan, hän päätti lähteä ensin taidekoulu Maan iltalinjalle. Hän janoasi tietoa. Sellaista mahdollisuutta ei ole, että tekisi jotakin vain vähän. Hän halusi oppia kaiken tai ei mitään.

Suomenlinnassa sijaitseva koulu kesti puolitoista vuotta. Tunnit olivat neljä kertaa viikossa, iltaisin viidestä puoli kymmeneen. Poikkeuksellisen kylmän talven vuoksi Kauppatorin lautta ei aina kulkenut, joten oppilaat joutuivat käyttämään Katajanokan päässä olevaa, osittain avonaista lauttaa.

– Kun kannoin maalaustarvikkeitani tuisussa ja viimassa Suomenlinnan lauttalaiturista saaren toisessa päässä olevalle koululle, katsoin ylös ja totesin, että jahas, tällaista esimakua siis minulle heti alkuun järjestit, jotta tietäisin, mihin olen ryhtynyt, Elvi Rangell kertoo.

Oli selvää, että ellei hän kävisi koulua loppuun, hän ei koskaan pääsisi ammattiin valmistaviin kouluihin. Hän jätti taakseen kaiken mitä osasi ja lähti kohti unelmansa maailmaa.

Lunta tupaan

Elvi Rangell pyrki kahteen ammattiin valmistavaan kouluun, sekä taidekoulu Maan päivälinjalle että Alfa-Artiin, ja pääsi molempiin. Hän valitsi Alfa-Artin kolmevuotisen taidekoulun, jossa hänellä oli opiskelutovereinaan lähes pelkkiä nuoria, kun hän itse taas oli ehtinyt jo isoäidiksi.

– Meistä nuorin oli 18-vuotias ja loput kolmenkymppin molemmin puolin. Myös opettajat olivat minua hyvin paljon nuorempia. Eräs tuttava kysyi, eikö minua yhtään nolota se, etten muita vanhempana osaa tehdä asioita. Tietämättömyys ja tyhmyys ovat kuitenkin

kaksi eri asiaa. Minä kysyn kaikesta, olenhan jo entisessä elämässäni ollut töissä asiantuntijaorganisaatiossa. Valta on sillä, jolla on tieto.

– Kaikkea ei kuitenkaan voi oppia heti, vaan on annettava itselleen aikaa. Luulen, että en vielä koskaan elämässäni ole tehnyt niin paljon töitä kuin taidekoulussa. Vielä ei ole tullut sellaista hetkeä, etten koko ajan miettisi jotakin maalaukseni kohtaa tai värisävyä. Olen varmaan kävellyt satoja kilometrejä vain miettien. Kun ennen heräsin aamulla ja pohdin, miten jokin liike-elämän ongelma ratkaistaan, nyt mietin ensimmäiseksi, miten saan kuvaan vaikkapa tilan vaikutelman.

Elvi Rangell sanoo, että kaikkein tiukin kohta Alfa-Artissa oli kritiikkitehtävä. Joka kuukausi oppilaat joutuivat tekemään myös kotona töitä, joita tunnilla arvosteltiin. Kun hän toi ensimmäisen työnsä arvosteltavaksi, lunta tuli tupaan aika lailla.

– Niissä tilaisuuksissa kuitenkin oivalsin, että koulun yhteisö on turvallinen. Opettaja arvostelee työtä, eikä siitä saa ottaa itseensä. Minä en ole huono, vaikka työ voi olla huono.

– Kun lähdin taiteen pariin, tein viisivuotissuunnitelman. Olen opiskellut neljä ja puoli vuotta ja saan viralliset taidemaalarin paperit. Nyt teen uuden viisivuotissuunnitelman ja toivon, että minulla on sinä aikana oma yksityisnäyttely. Mutta se vaatii valtavasti työtä. Haluan tulla täysipainoiseksi taiteilijayhteisön jäseneksi, en miksikään harrastelijaksi.

Olen tullut kotiin

Kun hyvin menestynyt karriäärinainen muuttaa elämänsä suuntaa, arvoja ja osittain myös sosiaalisia ympyröitä, entiset tuttavat eivät oikein käsitä. Joku kysyy, että vieläkö sinä käyt niitä kursseja. Joku toinen ihmettelee, miksi mennä päiväkouluun, kun moni muukin on vain alkanut maalata ja pitänyt näyttelyitäkin. Vakava ammatinvaihto kypsässä iässä ei oikein mene perille.

– Taloudellisestihan tässä ei ole järjen hiventäkään. Ajattelin ensin teettää kylpyhuoneen remontin, mutta pistinkin ne rahat sitten kouluun. Rempattu kylppäri ei tuntunutkaan niin kovin tärkeältä. Mutta en ole koskaan ollut näin onnellinen! Koulua käydessäni nousin joka aamu ylös puoli kuusi, koska halusin ensin voimistella. Olen löytänyt *kum nyen*, joka muistuttaa vähän joogaa. En halunnut rynnätä kouluun tukka putkella.

Elvi Rangellin aviomies, joka ei ymmärtänyt vaimonsa elämänmuutosta ollenkaan, kuvitteli, että vaimo nyt vähän harrastaa. Elvillä on kaksi lasta, tuulivoimasta väitellyt tytär

Hannele ja it-alalla työskentelevä **Jukka**, jotka molemmat suhtautuivat ensin äidin uuteen alaan vähän kummeksuen. Elvin valmistuttua Jukka tosin totesi, että onhan se hyvä, että äidillekin saadaan vihdoinkin kunnan ammatti.

Elvi Rangellilla on kuusi lastenlasta, joista vanhimmat, tyttären **Sara** ja **Meri** sekä pojan **Emma**, ovat jo hyvää seuraa taidenäyttelyihin.

– Lapset ymmärsivät alanvaihtoni parhaiten, heille se oli ihan luonnollista. Kun tulin kotiin ensimmäisenä koulupäivänäni, nämä pienet tiitiäiset juoksivat innostuneina minua vastaan ja kysyivät: ”Mumu, mitä olet tänään oppinut?”

Elvi pyrkii olemaan esikuvana lapsenlapsilleen. Hän piirtää ja maalaa tyttöjen kanssa, opettaa voimistelemaan aamulla ja pitämään muutenkin huolta kehostaan.

Vastavalmistunut taiteilija on ylpeä siitä, että on saanut maalauksensa jokavuotiseen Suomen Kuvataidejärjestöjen Liiton näyttelyyn. Ehdolla oli yli tuhat työtä, joista valittiin vähän yli sata. Tässä kuussa hänellä on Galleria Uusitalon valitsemia töitä näytteillä Kesälahdella ja ainakin joulukuussa hänen töitään nähdään Rovaniemellä, jossa hän pitää näyttelyn *Käyttäjärjestelmä kaatuu* yhdessä kurssitovereidensa **Elina Honkasen**, **Elina Laurisen** ja **Aneri Kärkkäisen** kanssa.

Elvi Rangell on kirjoittanut lopputyöhönsä: ”Ensimmäisestä koulupäivästä alkaen minulla on ollut tunne, että olen tullut kotiin pitkän matkan jälkeen. Enkä enää aio lähteä kotoa minnekään.”

Toukokuuhun asti Elvi Rangellin käyntikortissa luki pelkkä nimi, nyt siinä on lisäys: taidemaalari. Ammatti, jota hän voi harjoittaa vielä 80-vuotiaanakin. □

 KOHINOOR

Nyt ja ikuisesti

987,-

034-842-25

2093,-

033-T421V

2208,-

033-S5444V

683,-

033-T6883

458,-

033-S1025

1175,-

034-766-20

KULTAKESKUS OY

Lähimmän jälleenmyyjän löydät osoitteesta
www.kultakeskus.fi